

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)
z dnia 27 października 2005 r.*

W sprawach połączonych od C-266/04 do C-270/04, C-276/04 i od C-321/04 do C-325/04

mających za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne (w sprawach od C-266/04 do C-270/04 i C-276/04) i przez cour d'appel de Lyon (w sprawach od C-321/04 do C-325/04) (Francja), postanowieniami z dnia 5 kwietnia 2004 r. i 24 lutego 2004 r., które wpłynęły do Trybunału w dniach 24, 25 i 29 czerwca oraz 27 lipca 2004 r. w postępowaniu:

Distribution Casino France SAS, uprzednio **Nazairdis SAS** (C-266/04),

Jaceli SA (C-267/04),

Komogo SA (C-268/04 oraz C-324/04),

Tout pour la maison SARL (C-269/04 oraz C-325/04),

Distribution Casino France SAS (C-270/04),

* Język postępowania: francuski.

Bricorama France SAS (C-276/04),

Distribution Casino France 3 SAS (C-321/04),

Société Casino France, będąca następcą prawnym **SA IMQEE**, będącej następcą prawnym **JUDIS SA (C-322/04),**

Dechrist Holding SA (C-323/04),

przeciwko

Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic),

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: K. Schiemann, prezes czwartej izby pełniący funkcję prezesa pierwszej izby, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts (sprawozdawca), E. Juhász i M. Ilešič, sędziowie,

rzecznik generalny: C. Stix-Hackl,
sekretarz: L. Hewlett, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 2 czerwca 2005 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Nazairdis SAS, Jaceli S.A., Komogo S.A., Tout pour la maison SARL, Distribution Casino France SAS, Distribution Casino France 3 SAS, Société Casino France, będącej następcą prawnym IMQEF SA, będącej z kolei następcą prawnym JUDIS SA, oraz Dechrist Holding S.A., przez E. Meiera oraz C. Cassana, avocats,

- w imieniu Bricorama France SAS, przez B. Geneste'a, O. Davidsona oraz C. Medinę, avocats,

- w imieniu Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic), przez R. Waqueta, avocat,

- w imieniu rządu francuskiego, przez G. de Bergues'a oraz S. Ramet, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich, przez C. Giolitę, działającego w charakterze pełnomocnika,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 14 lipca 2005 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni art. 87 WE i 88 WE.
- 2 Wnioski te zostały przedstawione w ramach postępowań, w których zakwestionowana została zgodność z prawem francuskiego podatku wspierającego handel i rzemiosło.

Ramy prawne

Podatek wspierający handel i rzemiosło

- 3 Artykuł 3 ust. 2 loi (ustawy) nr 72-657 z dnia 13 lipca 1972 r. ustanawiający środki na rzecz pewnych kategorii handlowców i rzemieślników w podeszłym wieku (JOFR z dnia 14 lipca 1972 r., str. 7419) wprowadził podatek wspierający handel i rzemiosło (zwany dalej „podatkiem TACA”).
- 4 Podatek TACA jest podatkiem progresywnym, ponoszonym bezpośrednio przez znajdujące się na terytorium Francji placówki sprzedaży detalicznej o powierzchni handlowej większej niż 400 m², o obrotach przekraczających 460 000 euro rocznie. Progresywna skala podatkowa jest określana w oparciu o stosunek rocznego obrotu do powierzchni m².

- 5 W momencie zajścia okoliczności leżących u podstaw sprawy przed sądem krajowym podatek TACA był pobierany przez Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (zwaną dalej „Organic”).

Przeznaczenie dochodu z podatku TACA

Odprawa pieniężna

- 6 Zgodnie z art. 8–10 loi nr 72-657 podatek był przeznaczany na finansowanie szczególnego rodzaju pomocy o charakterze rekompensaty za zaprzestanie działalności na rzecz pewnych kategorii handlowców i rzemieślników.
- 7 Artykuł 106 loi nr 81-1160 z dnia 30 grudnia 1981 r., ustawy budżetowej na rok 1982 (JOFR z dnia 31 grudnia 1981 r., str. 3539), zmienionej loi nr 95-95 z dnia 1 lutego 1995 r. (JORF z dnia 2 lutego 1995 r., str. 1742) oraz loi nr 2002-1575 z dnia 30 grudnia 2002 r. (JORF z dnia 30 grudnia 2002 r., str. 22025), zastąpił ową szczególną pomoc formie charakterze rekompensaty odprawą pieniężną. Artykuł ten stanowi:

„Handlowcy i rzemieślnicy odprowadzający przez okres co najmniej piętnastu lat składki na rzecz systemu ubezpieczeń emerytalnych pracowników rzemiosła, przemysłu i handlu, w okoliczności gdy zgromadzone przez nich środki są niższe niż pułap określony dekretem, mogą skorzystać na własny wniosek z pomocy wypłacanej przez kasę powołanego systemu, po osiągnięciu wieku:

- a) ukończonych lat sześćdziesięciu, w przypadku definitywnego zaprzestania wszelkiej działalności zawodowej

[...]”.

- 8 Artykuł 6 décret (dekretu) nr 82–307 z dnia 2 kwietnia 1982 r. (JORF z dnia 4 kwietnia 1982 r., str. 1035) zmieniony décret nr 91–1155 z dnia 8 listopada 1991 r. (JORF z dnia 10 listopada 1991 r.) określa przesłanki przyznania odprawy pieniężnej. Zgodnie z tym przepisem commission locale (komisja miejscowa) określa kwotę odprawy w ramach limitów określonych w arrêté ministériel (rozporządzeniu ministra) stosownie do „kryteriów charakteryzujących sytuację danego wnioskodawcy, a w szczególności rozmiaru jego środków i ciężących nań zobowiązań”.
- 9 Artykuł 10 arrêté ministériel (rozporządzenia ministra) z dnia 13 sierpnia 1996 r. (JORF z dnia 29 sierpnia 1996 r., str. 12940), zmienionego w drodze arrêté z dnia 3 września 2001 r. w sprawie waloryzacji wartości w euro pewnych kwot wyrażonych we frankach (JORF z dnia 11 września 2001 r., str. 14495) precyzuje, iż „kwota odprawy wynosi od 3 140 euro do 18 820 euro w przypadku gospodarstwa domowego lub od 2 020 euro do 12 100 euro w przypadku osoby samotnej”.

Inne przeznaczenia podatku TACA

- 10 Od wprowadzenia podatku TACA całkowity dochód z tego podatku wzrósł w wyraźny sposób z powodu rozwoju rynku masowej dystrybucji i przyrostu powierzchni handlowej na terytorium Francji.
- 11 Nadwyżki dochodów z podatku TACA zostały przeznaczone na rzecz podstawowych systemów ubezpieczeń emerytalnych osób wykonujących na własny rachunek działalność w rzemiośle, przemyśle i handlu, na rzecz Fonds d'intervention pour la sauvegarde de l'artisanat et du commerce (funduszu interwencyjnego zabezpieczenia rzemiosła i handlu, zwanego dalej „Fisac”) oraz na rzecz comité professionnel de la distribution des carburants (zrzeszenia dystrybutorów paliw silnikowych, zwanego dalej „CPDC”).

— Przeznaczenie na rzecz systemów ubezpieczeń emerytalnych

- 12 Artykuł 40-II loi nr 96-1160 z dnia 27 grudnia 1996 r. o finansowaniu zabezpieczenia społecznego w roku 1997 (JORF z dnia 29 grudnia 1996 r., str. 19369) uzupełnił art. L. 633-99 kodeksu zabezpieczenia społecznego o ust. 6, który przewiduje, iż część dochodów z podatku TACA zostaje przeznaczona na finansowanie podstawowych systemów ubezpieczeń emerytalnych osób wykonujących na własny rachunek działalność w rzemiośle, przemyśle i handlu. Kwota dochodów z podatku TACA podlega rozdzieleniu pomiędzy Organic a Caisse nationale d'assurances vieillesse des artisans (zwaną dalej „Cancava”), stosownie do wielkości ich deficytu budżetowego.
- 13 Kwota dochodów z podatku TACA przeznaczana na wskazane systemy ubezpieczeń jest ustalana każdego roku w drodze arrêté interministériel (rozporządzenia ministrów).
- 14 Przepis ów odnoszący się do finansowania podstawowych systemów ubezpieczeń emerytalnych został uchylony przez art. 35-IV loi nr 2002-1575.

— Przeznaczenie na rzecz Fisac

- 15 Artykuł 2 décret nr 95-1140 z dnia 27 października 1995 r. dotyczącego przeznaczenia dochodów [z podatku TACA] (JORF z dnia 29 października 1995 r., str. 15808) przewiduje, iż część nadwyżki dochodów z podatku TACA zasila specjalny rachunek Fisac.

- 16 Zgodnie z art. 1 powołanego décret Fisac finansuje, po pierwsze, zbiorowe przedsięwzięcia podejmowane na rzecz wspierania i przystosowania handlu i rzemiosła w celu podtrzymania działalności handlowej na pewnych obszarach geograficznych i w sektorach zawodowych oraz na rzecz usług lokalnych wspierających życie społeczne, a po drugie, inicjatyw służących przekształceniu i restrukturyzacji przedsiębiorstw handlowych i rzemieślniczych o rocznym obrocie niższym niż określony w dekrete ministra właściwego w dziedzinie handlu i rzemiosła.
- 17 Na mocy art. 8 décret „decyzje [o przyznaniu pomocy] są podejmowane przez ministra właściwego w dziedzinie handlu i rzemiosła, po uzyskaniu opinii komisji” ustanowioną na mocy tego décret.

— Przeznaczenie na rzecz CPDC

- 18 CPDC został powołany na mocy décret nr 91-284 z dnia 19 marca 1991 r. (JORF z dnia 20 marca 1991 r., str. 3874), zmienionego décret nr 98-132 z dnia 2 marca 1998 r. (JORF z dnia 7 marca 1998 r., str. 3515) oraz décret nr 2001-1048 z dnia 12 listopada 2001 r. (JORF z dnia 13 listopada 2001 r., str. 18016) (zwanego dalej „dekretem 91-284”). Zgodnie z art. 2 dekretu 91-284 CPDC jest odpowiedzialny w zakresie:

„1. Opracowania i wdrażania w życie programów działań mających na celu organizację sieci dystrybucji paliw silnikowych, poprawę jej wydajności, modernizację warunków wprowadzania do obrotu i zarządzania, jak również utrzymanie zrównoważonego poziomu obsługi na obszarze całego kraju.

2. Wspierania przedsiębiorstw ubiegających się o pomoc w realizacji przyjętych programów i przeprowadzania w tych celach wszelkich potrzebnych badań.

3. Gromadzenia informacji istotnych z punktu widzenia realizacji powołanych powyżej celów i ich rozpowszechniania w środowisku zawodowym”.

19 Artykuł 8 tego décret precyzuje, że decyzje CPDC są podejmowane przez conseil d'administration (radę administracyjną) tego komitetu, że są one doręczane commissaire du gouvernement (komisarzowi rządowemu) oraz contrôleur d'État (organowi kontroli państwowej) i że uzyskują walor prawomocności, o ile w terminie piętnastu dni powołane podmioty nie zgłoszą sprzeciwu.

20 Décret nr 98-132 zasilil środki CPDC uzupełniając jego dochody częścią nadwyżki z podatku TACA. W tym celu został zmieniony art. 9 dekretu 91-284 poprzez dodanie lit. g), gdzie zostało sprecyzowane, że „arrêté wydane wspólnie przez ministra właściwego w dziedzinie przemysłu, ministra właściwego w zakresie handlu, ministra właściwego w dziedzinie rzemiosła oraz ministra właściwego w zakresie budżetu, określa każdego roku pułap środków przeznaczanych na rzecz [CPDC]”.

Spór w postępowaniu przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

21 W dniu 11 kwietnia 2001 r. każda ze spółek występujących w postępowaniu przed sądem krajowym w sprawach od C-321/04 do C-325/04 w charakterze strony skarżącej wniosła do tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne (sądu właściwego w zakresie ubezpieczeń społecznych) skargę przeciwko Organic.

W skargach tych wniosły one o zwrot kwot uiszczonych tytułem podatku TACA w latach 1999 lub 2000. Spółki te są zdania, że podatek TACA został ustanowiony z naruszeniem przepisów art. 87 ust. 1 WE oraz art. 88 ust. 3 WE.

22 Orzeczeniami wydanymi w dniu 27 stycznia 2003 r. tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne oddalił skargi. Skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym wniosły apelację do cour d'appel de Lyon.

23 W dniu 7 kwietnia 2003 r. strona skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym sprawie C-276/04, wniosła do tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne skargę przeciwko Organic domagając się zwrotu kwot, które uiściła tytułem podatku TACA za lata od 2000 do 2002.

24 W dniu 11 kwietnia 2003 r. skarżące w postępowaniach przed sądem krajowym w sprawach od C-266/04 do C-270/04 wniosły do ww. sądu pięć skarg przeciwko Organic żądając zwrotu kwot, które uiściły one tytułem podatku TACA za 2001 r.

25 Sądy odsyłające w niniejszych sprawach mają wątpliwości, czy podatek TACA nie został ustanowiony z naruszeniem art. 87 ust. 1 oraz art. 88 ust. 3 WE.

- 26 W takich właśnie okolicznościach w dniu 24 lutego 2004 r. cour d'appel de Lyon postanowił (w sprawach od C-321/04 do C-325/04) zawiesić postępowania i zwrócić się do Trybunału o „orzeczenie, czy [podatek TACA], którego zwrotu domagają się [skarżące], kwalifikuje się jako pomoc państwa w rozumieniu art. 87 WE”.
- 27 W dniu 5 kwietnia 2004 r. tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne postanowił (w sprawach od C-266/04 do C-270/04 i C-276/04) zawiesić postępowania i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:
- „Czy art. 87 WE należy interpretować w ten sposób, że wsparcie ze środków publicznych udzielane przez Francję w ramach CPDC [...], Fisac, odprawy pieniężnej wypłacanej rzemieślnikom i handlowcom oraz dotacji na rzecz systemów ubezpieczeń emerytalnych osób wykonujących na własny rachunek działalność w przemyśle i handlu, jak również systemu ubezpieczeń emerytalnych wykonujących na własny rachunek działalność w rzemiośle, stanowi pomoc państwa?”
- 28 Postanowieniem Prezesa Trybunału z dnia 24 września 2004 r. niniejsze sprawy zostały połączone.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

Uwagi wstępne

- 29 Z art. 88 ust. 3 traktatu wynika, że Komisja jest informowana o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Jeśli uznaje ona, że plan nie jest zgodny ze

wspólnym rynkiem wszczyna bezzwłocznie procedurę przewidzianą w ustępie 2. Dane państwo członkowskie nie może wprowadzać w życie projektowanych środków dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej.

- 30 Pomoc w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE wprowadzona w życie z naruszeniem zobowiązań wynikających z art. 88 ust. 3 WE jest niezgodna z prawem (zob. wyrok z dnia 21 listopada 1991 r. w sprawie C-354/90 *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires i Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon*, Rec. str. I-5505, pkt 17). Do sądów krajowych należy ochrona praw stron postępowania w obliczu ewentualnego naruszenia przez władze krajowe zakazu wykonywania pomocy, poprzez wyciągnięcie wszelkich konsekwencji wynikających z prawa krajowego zarówno w zakresie ważności aktów dotyczących wykonania pomocy, jaki i zwrot przyznanego wsparcia finansowego (zob. wyrok z dnia 27 listopada 2003 r., w sprawach połączonych od C-34/01 do C-38/01 *Enirisorse*, Rec. str. I-14243, pkt 42).
- 31 Nawet jeśli, jak słusznie podkreśla rzecznik generalny w pkt 29–33 opinii, postanowienia odsyłające dostarczają jedynie niektórych informacji streszczających faktyczny i prawny kontekst sporu w postępowaniu przed sądem krajowym, to jednak wynika z nich jasno, iż wszystkie sprawy zawisłe przed sądami krajowymi dotyczyły żądania zwrotu kwot uiszczonych tytułem podatku TACA.
- 32 Ponadto z akt spraw przekazanych Trybunałowi wynika, iż skarżące w postępowaniach przed sądami krajowymi podnosiły w ich trakcie, iż podatek TACA jest niezgodny z prawem, ponieważ pozostaje w związku z pomocą przyznaną z naruszeniem art. 87 ust. 1 WE oraz art. 88 ust. 3 WE.

- 33 W tych okolicznościach należy uznać, że pytania prejudycjalne dotyczą w istocie kwestii, czy pobór podatku takiego jak podatek TACA nie pozostaje w sprzeczności z art. 87 ust. 1 i art. 88 ust. 3 WE.
- 34 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem podatki nie wchodzą w zakres stosowania przepisów traktatu WE dotyczących pomocy państwa, chyba że przewidują one taki tryb finansowania pomocy, że stanowią integralną część tej pomocy (wyrok z dnia 13 stycznia 2005 r. w sprawie C-174/02 Streekgewest, Rec. str. I-85, pkt 25).
- 35 W przypadku gdy podatek stanowi w rzeczywistości integralny składnik pomocy w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, naruszenie przez władze krajowe zobowiązań wynikających z art. 88 ust. 3 WE rzutuje nie tylko na zgodność z prawem danej pomocy, ale również podatku, który stanowi źródło jego finansowania (zob. ww. wyrok w sprawie Enirisorse, pkt 43–45).
- 36 Należy zatem zbadać, czy podatek, taki jak podatek TACA, może zostać uznany za integralną część jednego lub kilku instrumentów pomocy w rozumieniu powołanego wyżej orzecznictwa.
- 37 Domniemana pomoc zakwestionowana w ramach postępowań zawisłych przed sądami krajowymi, która w opinii tych sądów może rzutować zgodnie z przepisami traktatu dotyczącymi pomocy państwa na legalność podatku TACA polega, po pierwsze, na zwolnieniach z podatku TACA przysługujących placówkom sprzedaży detalicznej o powierzchni handlowej mniejszej niż 400 m² lub o obrotach w skali

roku niższych niż 460 000 euro (zwanym dalej „małymi placówkami”), a po drugie, na różnych działaniach finansowanych z dochodów z podatku TACA.

38 Wspomniane działania należy poddać odrębnej analizie.

Zwolnienie z podatku TACA przysługujące małym placówkom

39 Skarżące w postępowaniach przed sądami krajowymi podnoszą, iż zwolnienie z podatku TACA przysługujące małym placówkom stanowi pomoc w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE. Chodzi tu bowiem o korzyść o charakterze selektywnym, przyznawaną ze środków państwowych, która może powodować zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej między państwami członkowskimi. Ponieważ podatek wraz ze zwolnieniem podatkowym stanowią niepodzielną całość, jest on integralną częścią pomocy.

40 W tej kwestii należy przypomnieć, że aby można było uznać podatek za integralny składnik pomocy, niezbędne jest istnienie w świetle znajdujących zastosowanie uregulowań krajowych koniecznego związku między przeznaczeniem podatku a pomocą polegającego na tym, że środki uzyskane z podatku są obowiązkowo przeznaczane na finansowanie pomocy. Jeżeli istnieje taki związek, środki uzyskane z podatku wpływają bezpośrednio na stopień natężenia pomocy, a w konsekwencji również na ocenę z punktu widzenia zgodności pomocy ze wspólnym rynkiem (ww. wyrok w sprawie Streekgewest, pkt 26).

- 41 Niemniej nie może być mowy o jakimkolwiek koniecznym związku pomiędzy podatkiem a zwolnieniem od tego podatku przysługującym pewnej kategorii przedsiębiorstw. W rzeczywistości zwolnienie podatkowe i jego zakres nie zależą od dochodów z podatku (zob. ww. wyrok w sprawie Streekgewest, pkt 28).
- 42 Z tych samych względów Trybunał orzekł, iż podmioty zobowiązane do zapłaty podatku nie mogą w celu uniknięcia zapłaty podatku powoływać się na okoliczność, iż zwolnienie od tego podatku, z którego korzystają inne przedsiębiorstwa, stanowi pomoc państwa (zob. wyrok z dnia 20 września 2001 r. w sprawie C-390/98 Banks, Rec. str. I-6117, pkt 80).
- 43 W konsekwencji nawet gdyby założyć, iż zwolnienie podatkowe, z którego korzystają małe placówki stanowi pomoc w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, ewentualna niezgodność z prawem tej pomocy nie będzie rzutować na legalność podatku TACA.
- 44 Z poprzedzających uwag wynika zatem, iż ewentualna niezgodność z prawem zwolnienia z podatku TACA przysługującego małym placówkom nie będzie rzutować na legalność samego podatku, co oznacza, iż przedsiębiorstwa będące podatnikami podatku TACA nie mogą powoływać się przed sądami krajowymi na ewentualną niezgodność z prawem zwolnienia od podatku w celu uchylenia się od zapłaty tego podatku lub w celu uzyskania jego zwrotu.

Różne przeznaczenia dochodów z podatku TACA

- 45 W opinii skarżących w postępowaniach przed sądami krajowymi wszystkie cele, na które przeznaczane są dochody z podatku TACA stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, która została przyznana z naruszeniem art. 88 ust. 3 WE.
- 46 Należy jednak przypomnieć, iż w kontekście postępowań przed sądami krajowymi, z których wszystkie dotyczyły żądań zwrotu podatku jakoby niezgodnego z prawem w świetle art. 87 ust. 1 WE i art. 88 ust. 3 WE, kwestia czy różne środki finansowane z podatku TACA stanowią pomoc państwa ma tylko o tyle znaczenie, o ile zostanie ustalone, iż istnieje konieczny związek pomiędzy przeznaczeniem podatku a omawianą pomocą (zob. ww. wyrok w sprawie Streekgewest, pkt 26).
- 47 Skarżące w postępowaniach przed sądami krajowymi podnoszą, iż istnieje tego rodzaju konieczny związek pomiędzy podatkiem TACA a pomocą finansowaną z tego podatku. W rzeczywistości dochody z podatku TACA nie zasilają skarbu państwa. Przeciwnie, ustawodawstwo ustanawiające podatek TACA miało konkretnie na celu finansowanie pomocy udzielanej na rzecz pewnych kategorii handlowców konkurujących z podatnikami tego podatku.
- 48 Odnosząc się na wstępie do odprawy pieniężnej (zob. pkt 6–9 niniejszego wyroku) należy zauważyć, iż zgodnie ze znajdującym zastosowanie ustawodawstwem krajowym finansowanie tego instrumentu jest zapewnione z podatku TACA. Jednak wbrew temu, co podnoszą skarżące w postępowaniach przed sądami krajowymi, krajowe ramy prawne nie wydają się wykazywać istnienia koniecznego związku pomiędzy przeznaczeniem podatku TACA a odprawą pieniężną.

- 49 W tej kwestii należy wskazać, iż kwota odprawy pieniężnej przyznawana handlowcom i rzemieślnikom, którzy zaprzestają definitywnie swej działalności, jak to zostało wskazane w pkt 9 niniejszego wyroku „wynosi od 3 140 euro do 18 820 euro w przypadku gospodarstwa domowego lub od 2 020 euro do 12 100 euro w przypadku osoby samotnej”. Kwota odprawy pieniężnej rzeczywiście wypłacanej nie zależy zatem od dochodów z podatku, ale jest ustalana zgodnie z art. 6 décret nr 82-307 z dnia 2 kwietnia 1982 r. „przez commission locale” w granicach określonych przez arrêté ministériel stosownie do „kryteriów charakteryzujących sytuację danego wnioskodawcy, a w szczególności rozmiaru jego środków i ciężących nań zobowiązań”.
- 50 Ustawodawstwo krajowe rozpatrywane w postępowaniach przed sądami krajowymi różni się tym samym od tego, które było podstawą wydania wyroku z dnia 25 czerwca 1970 r. w sprawie 47/69 Francja przeciwko Komisji, Rec. str. 487, pkt 20, które przewidywało, iż pomoc w nim przewidziana będzie wzrastać „wraz ze wzrostem dochodów z podatku”.
- 51 Podobnie, zgodnie z ustawodawstwem krajowym rozpatrywanym w sprawie Enirisorse zakończonej wydaniem ww. wyroku dochody podatkowe miały bezpośredni wpływ na zakres przyznanych korzyści ekonomicznych. W rzeczywistości rozpatrywane w tej sprawie ustawodawstwo przewidywało *expressis verbis*, iż dwie trzecie dochodów z danego podatku będzie przeznaczane na rzecz konkretnego przedsiębiorstwa portowego.
- 52 Natomiast w postępowaniach przed sądami krajowymi nie istnieje żaden związek pomiędzy dochodami z podatku TACA a kwotą odprawy pieniężnej przyznawanej handlowcom i rzemieślnikom, którzy definitywnie zaprzestają swej działalności. W rzeczywistości rozpatrywane ustawodawstwo krajowe ustala kwotę odprawy pieniężnej niezależnie od dochodów z podatku, poprzez wskazanie jej wartości minimalnej i maksymalnej. Do commission locale należy zatem określenie kwoty odprawy pieniężnej w oparciu wyłącznie o sytuację majątkową handlowców i rzemieślników, których dotyczy dana sprawa. Skoro zatem dochód z podatku TACA nie ma wpływu na zakres korzyści przyznawanych na rzecz handlowców i rzemieślników w ramach odprawy pieniężnej, nie istnieje konieczny związek,

w rozumieniu orzecznictwa cytowanego w pkt 40 niniejszego wyroku, pomiędzy TACA a odprawą pieniężną.

- 53 W tych okolicznościach ewentualna niezgodność z prawem odprawy pieniężnej w świetle przepisów traktatu odnoszących się do pomocy państwa, nie może rzutować na legalność podatku TACA.
- 54 Odnosząc się następnie do kwestii przeznaczenia części dochodów z podatku TACA na podstawowe systemy ubezpieczeń emerytalnych osób wykonujących na własny rachunek działalność w zakresie rzemiosła, przemysłu i handlu (zob. pkt 12–14 powyżej) należy stwierdzić, iż korzystające z nich kasy (Organic i Cancava) wykonują działalność polegającą na zarządzaniu podstawowym systemem ubezpieczeń społecznych opierającym się na zasadach solidarności. Działalność wykonywana przez te kasy nie jest działalnością gospodarczą (wyrok z dnia 16 marca 2004 r. w sprawach połączonych C-246/01, C-306/01, C-354/01 i C-355/01 AOK-Bundesverband i in., Rec. str. I-2493, pkt 47), a zatem finansowanie tej działalności nie mieści się w zakresie art. 87 ust. 1 WE.
- 55 Ponadto rozpatrywane ustawodawstwo krajowe nie ustanawia w żaden sposób koniecznego związku pomiędzy przeznaczeniem podatku TACA a systemami ubezpieczeń emerytalnych rzemieślników i handlowców. W rzeczywistości zgodnie z art. 40–II loi nr 96–1160 kwota podatku TACA przeznaczona na finansowanie tych systemów ubezpieczeń emerytalnych jest ustalana każdego roku w drodze arrêté wydanego wspólnie przez właściwych ministrów. Mając na uwadze uprawnienia dyskrecjonalne jakimi dysponują ci ministrowie, nie sposób uznać, by dochód z podatku TACA wywierał bezpośredni wpływ na zakres korzyści przyznawanych na rzecz kas będących beneficjentami (zob. wyrok z dnia 13 stycznia 2005 r. w sprawie C-175/02 Pape, Rec. str. I-127, pkt 16). Ponadto z akt spraw przekazanych Trybunałowi wynika, iż kwota przekazywana Organic i Cancava jest co rok niezmiennie ustalana na 45 730 000 euro, niezależnie od dochodów z podatku TACA.

- 56 W końcu z dokumentów zgromadzonych w aktach spraw przekazanych Trybunałowi nie wynika, by istniał konieczny związek pomiędzy przeznaczeniem podatku TACA a działaniami finansowanymi przez Fisac (zob. pkt 15–17 niniejszego wyroku) oraz CPDC (zob. pkt 18–20 niniejszego wyroku). W rzeczywistości uprawnienia dyskrecjonalne, jakimi dysponują na podstawie art. 8 décret nr 95-1140 oraz art. 4 décret nr 91-284 odpowiednio Fisac i CPDC, jak również właściwi ministrowie w zakresie przeznaczania funduszy pochodzących z dochodów z podatku TACA, wyklucza istnienie tego rodzaju koniecznego związku (zob. ww. wyrok w sprawie Pape, pkt 16).
- 57 Stąd też przy założeniu, iż Fisac oraz CPDC finansują działania, które mogą być zakwalifikowane jako pomoc państwa, ewentualna niezgodność z prawem tej pomocy nie będzie rzutowała w świetle przepisów traktatu dotyczących pomocy państwa na legalność podatku TACA.
- 58 Z całokształtu poprzedzających uwag wynika, iż wykładni art. 87 ust. 1 i art. 88 ust. 3 WE należy dokonywać w taki sposób, że nie sprzeciwiają się one poborowi podatku, takiego jak podatek TACA.

W przedmiocie kosztów

- 59 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Wykładni art. 87 ust. 1 i art. 88 ust. 3 traktatu WE należy dokonywać w taki sposób, że nie sprzeciwiają się one poborowi podatku, takiego jak francuski podatek wspierający handel i rzemiosło.

Podpisy